Verliefdheid in het verpleeghuis

DE CASUS

Meneer Vleuten heeft dementie. Na het overlijden van zijn vrouw is hij naar een verpleeghuis verhuisd. Daar bloeit meneer Vleuten helemaal op. Hij heeft weer plezier in het leven, doet mee aan activiteiten en geniet van de gezelligheid in de huiskamer. Maar de belangrijkste reden voor zijn humeur is de aanwezigheid van de eveneens verweduwde mevrouw Drent. Ze werden op slag verliefd. Ze zitten hand in hand in de huiskamer, wandelen in de binnentuin en knuffelen op een bankje. Meneer Vleuten heeft geen kinderen, maar de zoon en dochter van mevrouw Drent zijn niet blij met de relatie. Vorige week troffen ze hun moeder half ontkleed met meneer Vleuten aan in bed. Ze zijn er erg van geschrokken. Nu willen ze dat de zorgverleners stappen ondernemen: meneer Vleuten moet er uit!

Voor iedereen die in een zorginstelling werkt zal de situatie van meneer Vleuten en mevrouw Drent herkenbaar zijn.

Liefde, relaties en intimiteit zijn van elke leeftijd en lopen dwars door ziektes en dementie heen. Gelukkig maar. En toch levert het nog al eens een dilemma in de zorg op. In het team wordt er niet hetzelfde gedacht over de situatie. Een groep medewerkers vindt het prachtig dat meneer Vleuten en mevrouw Drent elkaar hebben gevonden. Het zijn volwassen mensen, ze doen niemand kwaad en het is met wederzijds goedvinden. Wie zijn wij om ze uit elkaar te halen? Een andere stem binnen het team kan goed meevoelen met de zoon en dochter van mevrouw Drent. Zijn dit geen zieke mensen die

Tekst: **Trijntje Scheeres** Beeld: **Evelien Ruarus**

we moeten beschermen tegen zichzelf en elkaar? Beseffen ze nog wel wat ze doen? De hele situatie is redelijk te hanteren tot de familie van mevrouw Drent de overplaatsing van meneer Vleuten naar een andere afdeling eist bij de teamleider en een klacht indient bij de locatiemanager.

De morele vraag

Er wordt besloten om een moreel beraad te houden om zo meer zicht te krijgen op het dilemma en tot een gezamenlijk gedragen besluit te komen. Als stafmedewerker bij Reliëf begeleid ik het moreel beraad en gaan we samen op zoek naar praktische wijsheid. Wat is het goede in deze situatie? Enkele teamleden, de leidinggevende, de locatiemanager en de arts schuiven aan.

Een moreel beraad neemt altijd één morele vraag als uitgangspunt. Er komen verschillende morele vragen voorbij: Moeten wij ons mengen in de relatie van meneer en mevrouw? Moeten wij verbieden dat meneer en mevrouw alleen op hun kamer zijn? Mogen mensen met dementie een intieme relatie hebben? Uiteindelijk komen we uit op: *Moeten wij de wens van de familie van mevrouw Drent tot overplaatsing van meneer Vleuten inwilligen?* Dit is namelijk de situatie die zich nu aandient: er is een lege kamer op een andere afdeling van hetzelfde verpleeghuis.

Welke waarden staan op het spel?

Vervolgens leven de deelnemers zich in de verschillende betrokkenen in. Zo proberen we te ontdekken welke waarden er op het spel staan voor de ander, wat betekent dit voor hem of haar?

Voor meneer Vleuten is dit liefde, maar ook zingeving, keuzevrijheid, erkenning, intimiteit, privacy en welzijn. Hij voelt zich thuis op deze afdeling en is er helemaal opgebloeid. Voor mevrouw Drent spelen dezelfde waarden, maar het team vult dit aan met loyaliteit ten opzichte van haar kinderen.

De zoon en dochter zijn betrokken en liefdevolle kinderen, die het beste willen voor hun moeder en de noodzaak voelen haar te beschermen. Helaas uit dit zich in boosheid, eisen en een klacht.

De zorgmedewerkers zitten letterlijk tussen het conflict in. Zij zien hoe goed meneer Vleuten en mevrouw Drent zich voelen bij deze liefde. Het voelt onrechtvaardig dat zij de door de kinderen geachte onwenselijkheid van deze relatie moeten oplossen. De medewerkers hebben ook het gevoel harder op te moeten komen voor meneer Vleuten omdat hij geen kinderen heeft die opkomen voor zijn belangen.

Wel zijn er vragen over de wilsbekwaamheid van mensen met dementie. Kunnen mensen met dementie wel échte liefderelaties hebben of moeten wij ze hier juist voor beschermen? Hier denkt niet iedereen aan tafel hetzelfde over.

Dagelijkse praktijk

Terug naar de morele vraag: *Moeten wij de wens van de familie van mevrouw Drent tot overplaatsing van meneer Vleuten inwilligen?* Op basis van het gesprek neigen we naar een ‘nee’. De waarden die voor meneer Vleuten en mevrouw Drent op het spel staan vinden we zwaarder wegen dan de waarden die voor de familie op het spel staan. Met dit besluit keren we terug naar de dagelijkse praktijk. Welke oplossingen doen recht aan liefde, intimiteit en keuzevrijheid én aan de zorgen van de familie en enkele teamleden?

KUNNEN MENSEN MET DEMENTIE WEL ÉCHTE LIEFDERELATIES HEBBEN OF MOETEN WIJ ZE HIER JUIST VOOR BESCHERMEN?

Er wordt besloten tot een gesprek met de zoon en dochter om het dilemma te bespreken en te vertellen wat de relatie betekent voor hun moeder. We nemen de zorgen die er zijn serieus en gaan scherp observeren of we tekenen zien van ongewenste intimiteit. Na een maand bespreken we dit met elkaar. Mocht de familie toch overplaatsing eisen, dan is het mevrouw Drent die overgeplaatst moet worden en niet meneer Vleuten. Ook maken we een kleine en praktische afspraak: de zoon en dochter komen altijd op een vaste tijd. Het team zorgt er voor dat meneer Vleuten en mevrouw Drent dan niet samen op hun kamer zijn. Zo kunnen de zoon en dochter niet per ongeluk binnenlopen en iets zien waar ze van schrikken. ◘

Een cursus **Leiden van moreel beraad** volgen? Zie pagina 22 voor het cursusaanbod van onze Reliëf Academie.